

PORI ja ULVILA

Tahkoluoto-Ulvila-voimajohtolinjan arkeologinen täydennysinventointi 2025

Antti Bilund

Tilaaja: AFRY Finland Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Yleiskartta.....	4
Inventointi.....	5
Tahkoluoto.....	6
Lampaluoto.....	6
Lynaskeri	8
Oodee – Ämttöö	9
Puoda	10
Järvikylä	10
Kuusela	12
Tulos	13
Lähdeluettelo.....	13
Kohdekuvaukset	14
1 Pori Tyltty	14
2 Pori Oodee	16

Kansikuva: Tyltyn talo pellon takana paikalla, jossa se on ollut ainakin 1900-luvun alusta asti. Kuvattu Tyltyn vanhan, vuoden 1797 karttaan merkityn talonpaikan (inventointikohde 1) kohdalta tieltä länteen. Inventoitava voimajohtolinjaus ylittää etualalla olevan pellon, joka vuoden 1797 kartassa on vielä osittain avovettä.

Perustiedot

Alue: Vuonna 2024 inventoitujen Porin Tahkoluodon ja Ulvilan sähköaseman välisen voimajohdon linjausten vuonna 2025 muuttuneet osuudet Porissa ja Ulvilassa.

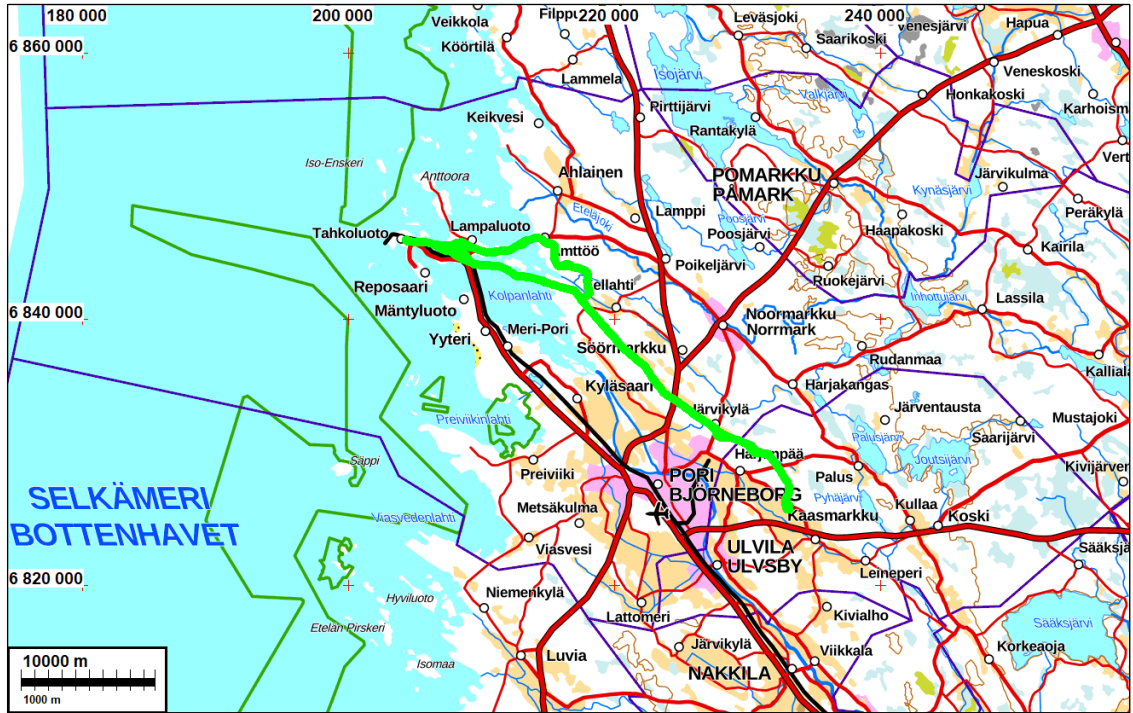
Tarkoitus: Selvitetään maan päällä kulkevien vaihtoehtoisten voimajohtolinjojen muinaisjäännökset ja muut suojeltavaksi katsottavat arkeologiset jäännökset. Selvitetään linjan eri vaihtoehtojen rakentamisen vaikutus muinaisjäännöksiin ja muihin arkeologisiin kulttuuriperintökohteisiin.

Maastotyö: Toukokuu 2025

Tilaaja: AFRY Finland Oy

Tekijät: Antti Bilund

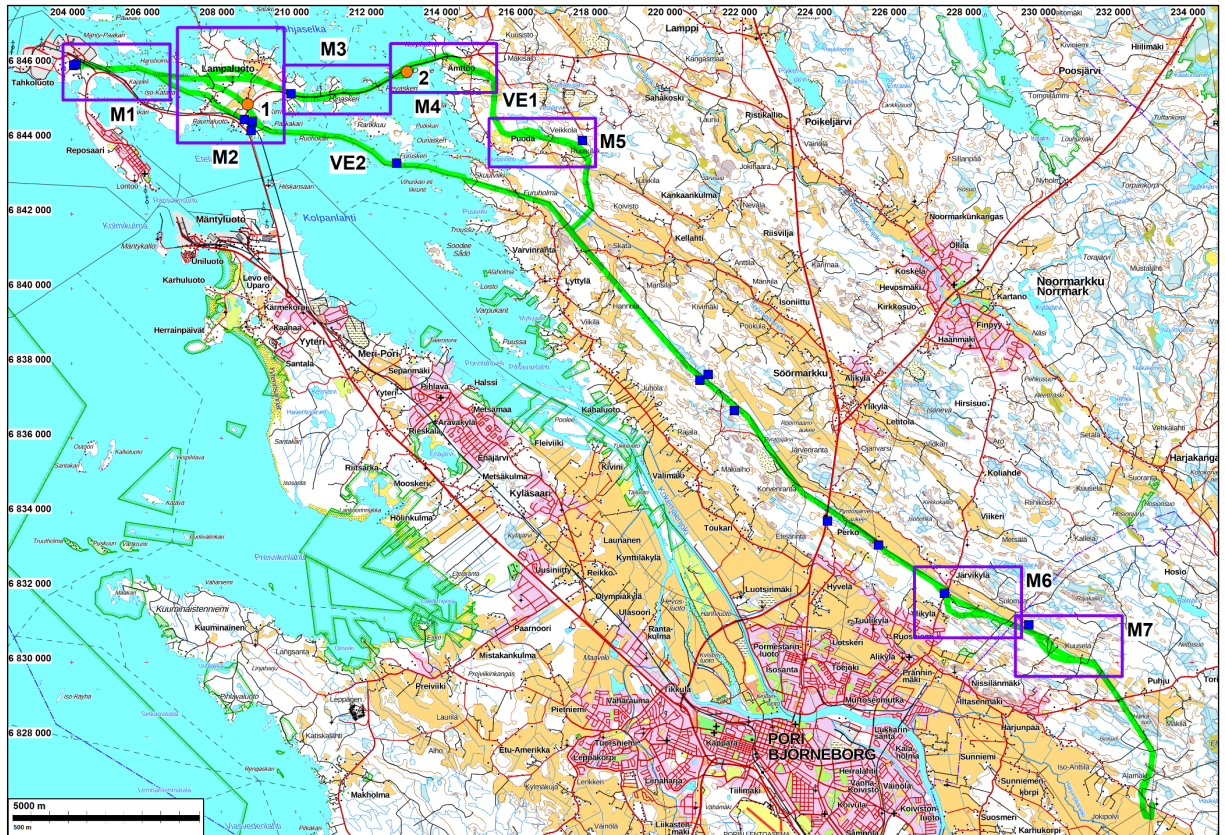
Tulokset Inventoinnin valmisteluvaiheessa arvioitiin vuoden 2025 uusien linjausten vaikutusta aiemmin tunnettuihin suojelukohteisiin. Uusilla linjauksilla ei ole haitallista vaikutusta aiemmin tunnettuihin suojelukohteisiin. Toiseksi arvioitiin suojelukohteiden esiintymismahdollisuuksia uusien linjausten lähellä. Arviointi perustui maaston yleisen muinaisjäännöspotentiaalin arviointiin, vanhojen karttojen tarkasteluun ja mahdollisten arkeologisten kohteiden etsimiseen Maanmittauslaitoksen 5p-laserkeilausaineistosta muodostetusta maastomallista. Maastotarkastuksia tehtiin tällä perusteella kolmessa paikassa. suojeltavia arkeologisia jäännöksiä ei löytynyt. Kahden paikan tarkastushavainnot on dokumentoitu statuksella ”muu kohde”. Kolmannesta paikasta ei löytynyt mitään arkeologisesti mielenkiintoista.

Voimalinjavaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla.

- Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 5/2025, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 29.5.2025. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.
- Huomio: Raportin kohdenumerot ovat vain tätä raporttia varten viitenumeroiksi – numeroilla ei ole mitään järjestystä eikä muuta merkitystä.

Yleiskartta

Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla. Linjausvaihtoehdot VE1 ja VE2 kulkevat eri reittiä vain välillä Pihlavanlahdesta (Tahkoluodon itäpuolella) Lyttilän pohjoispuolelle. Vuoden 2024 inventointikohteet on merkitty sinisillä neliöillä. Uudet vuoden 2025 inventointikohteet on merkitty oransseilla palloilla ja numeroitu: [1 Tyltty](#), [2 Oodee](#). Linjoihin on tullut muutoksia vuoden 2024 inventoinnin jälkeen useilla kohdilla, jotka on merkitty kartalla linjamuutosalueiksi M1 – M7 violeteilla suorakulmioilla. Ne käsitellään luvussa "Inventointi":

M1: [Tahkoluoto](#)

M2: [Lampaluoto](#)

M3: [Lynaskeri](#)

M4: [Oodee – Ämttö](#)

M5: [Puoda](#)

M6: [Järvikylä](#)

M7: [Kuusela](#).

Inventointi

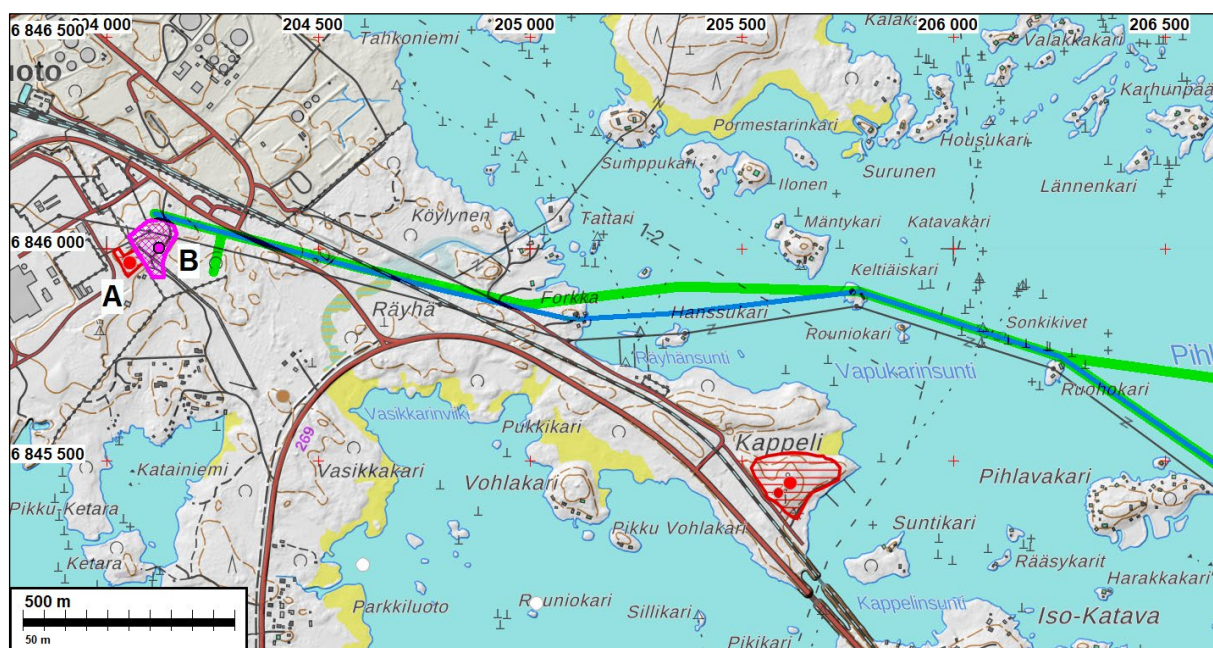
Porin Tahkoluodosta Ulvilan sähköasemalle suunnitellaan uutta voimajohtolinjaa. Mikroliitti Oy inventoi AFRY Finland Oy:n tilauksesta suunniteltujen linjausvaihtoehtojen maalle sijoittuvat osuudet vuonna 2024. Raportti näiden linjausten arkeologisesta inventoinnista valmistui joulukuussa 2024 (Bilund & Sepänmaa 2024). Keväällä 2025 aiemmin inventoituihin linjauksiin oli tullut lyhyillä linjaosuuksilla muutoksia useissa kohdassa. AFRY Finland Oy tilasi Mikroliitti Oy:ltä muuttuneiden linjausten täydennysinventoinnin. Antti Bilund teki maastotyön toukokuussa 2025, työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Suunnitelma sisältää edelleen samat kaksi päälinjausvaihtoehtoa kuin vuonna 2024, vaihtoehdot VE1 ja VE2. Molemmat vaihtoehdot kulkevat samaa reittiä Tahkoluodosta pari kilometriä itään Pihlavanlahden vesialueelle. Vaihtoehto VE1 kulkee uudessa maastokäytävässä sieltä itään Lampaluodon pohjoisosan poikki ja Porin saaristotien vartta mantereelle Ämttöoseen. Mantereella linja kulkee yleissuuntana kaakko Lyttilän pohjoispuolelle, missä vaihtoehdot VE1 ja VE2 taas kohtaavat. Vaihtoehto VE2 kulkee Pihlavanlahdelta eteläisempää reittiä nykyisen voimalinjan vierellä Lampaluodon eteläosassa olevan Tylyn poikki ja vesialueen yli mantereelle Skuutviikinlahteen, ja edelleen samassa suunnassa Lyttilän pohjoispuolelle, missä linjausvaihtoehdot yhtyvät. Lyttilän pohjoispuolelta Ulvilan sähköasemalle Kaasmarkkuun vaihtoehdot VE1 ja VE2 kulkevat samaa reittiä ja lähes koko matkan nykyisen voimajohtolinjan vierellä. Poikkeamia nykyisen linjan varrelta on kahdessa kohdassa, Järvikylässä ja Ruosniemen koillispuolella. Lisäksi Ulvilan sähköaseman luona suunnitelmaan kuuluva 110 kV linja, joka muuten rakennetaan samoihin pylväisiin kuin sähköasemalle pohjoisesta tuleva 440 kV linja, kiertää sähköaseman alueen länsipuolitse ja tulee sähköasemalle etelästä. Edellä kuvatut linjaukset, joiden pituus on yli 50 km, inventoitiin vuonna 2024 200 m leveänä maastokäytävänä. Arkistotarkastelu ulottui linjan kummallakin puolelta 200 m etäisyydelle, koska tunnettujen muinaisjäännösten pistemäiset sijaintitiedot voivat olla epätarkkoja ja rajaukset viitteellisiä tai virheellisiä.

Linjaosuudet, joille on suunniteltu muutoksia vuonna 2025, kattavat vain pienen osan vuonna 2024 inventoitujen linjausten kokonaispituudesta. Inventointia varten linjausten muuttuneet osat on esitetty seitsemänä muutosalueena, jotka on merkitty yleiskarttaan ja käsitellään seuraavissa alaluvuissa yksi kerrallaan. Muutosalueista kaksi, [Tahkoluoto](#) ja [Lampaluoto](#), sijaitsevat linjan luoteispäässä ja liittyvät molempiin päälinjauksiin VE1 ja VE2. Niiden jatkeena idässä olevat muutosalueet, [Lynaskeri](#) ja [Oodee – Ämttö](#), liittyvät vain vaihtoehtoon VE1, samoin kuin seuraava muutosalue [Puoda](#). Viimeiset muutosalueet kaakossa, [Järvikylä](#) ja [Kuusela](#), ovat osuudella, jossa vaihtoehdot VE1 ja VE2 kulkevat samaa reittiä. Kuuselan muutosalue on Ulvilan puolella, kaikki muut Porin kaupungin alueella. Kullakin muutosalueella on yksi tai useampia lähellä toisiaan olevia linjausmuutoksia, joiden pituus vaihtelee yhdestä muuttuneesta pylväspaikasta lähes kahden kilometrin pituiseen linjaosuuteen. Useimmissa muutoksissa uuden linjauksen kulku poikkeaa vanhasta enintään muutamia kymmeniä metrejä, mutta muutamissa muutoksissa enemmän, jopa pari sataa metriä. Suurimmat muutokset ovat muutosalueilla Lampaluoto, Järvikylä ja Kuusela.

Uusien linjaosuuksien poikkeamat vuonna 2024 inventoiduista linjauksista ovat enimmilläänkin niin pieniä, että vuoden 2024 inventointiraportissa esitetty katsaus tutkimushistoriasta ja inventoitavien alueiden muinaisjäännöspotentialista luonnonympäristöön ja vanhoissa kartoissa nykyään ihmistoimintaan perustuen kattaa myös muuttuneet linjaukset. Muinaisjäännösrekisterissä ei ole uusien linjausten lähellä sellaisia kohteita, joita ei käsitelty inventointikohteina jo vuoden 2024 inventoinnissa. Muutosalueilla olevien vanhojen arkeologisten kohteiden sijaintia suhteessa uusiin linjauksiin on käsitelty muutosalueiden alaluvuissa. Uusien linjausten varrella tarkastettiin maastoa kolmessa kohdassa muutosalueilla Lampaluoto (inventointikohde [1 Tytity](#)), Oodee – Ämttö (inventointikohde [2 Oodee](#)) ja Järvikylä (ei raportoitavia havaintoja).

Tahkoluoto

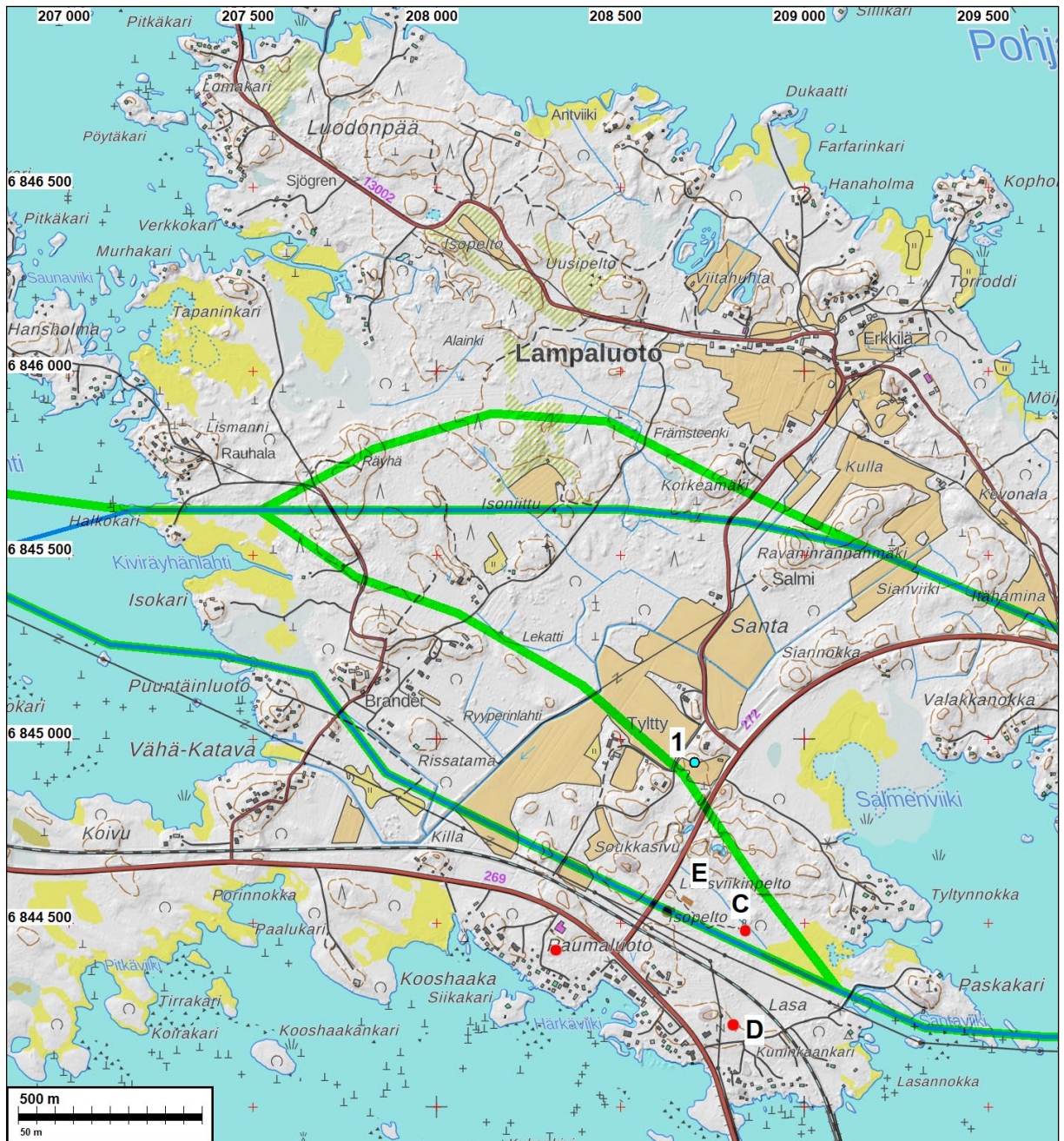

Vuonna 2024 inventoidut linjaukset on merkitty sinisellä viivalla. Vuoden 2025 linjaukset on merkitty leveämmällä vihreällä viivalla. Muinaisjäännösrekisterissä olevat kohteet on merkitty muinaisjäännösrekisterin kartan mukaisesti. Historiallisen ajan asuinpaikka Tahkoluodon kylä (mj-tunnus 1000023762), joka oli inventointikohteena numero 1 vuoden 2024 inventoinnissa, on merkitty kirjaimella A. Vuoden 2024 inventoinnissa uudeksi kohteeksi statuksella "muu kulttuuriperintökohde" ehdotettu Tahkoluodon keto (inventointikohde 9) on merkitty kartalle sinipunaisella ja kirjaimella B.

Tahkoluodossa muutokset vuonna 2024 inventoituihin linjauksiin ovat vähäisiä. Ne eivät vaikuta tunnettuihin arkeologisiin kohteisiin, eivätkä kohdistu sellaisiin maastonkohtiin, joissa olisi tarvetta maastotarkastukselle muutosten vuoksi. Vuoden 2024 inventointiraportissa on ehdotettu muinaisjäännösrekisteriin statuksella "muu kulttuuriperintökohde" historiallisen ajan asuinpaikka Tahkoluodon keto (2024 inventointikohde 9). Kohde sijaitsee aivan vuonna 2024 inventoidun linjan pään vieressä, eikä linjauksessa ole tältä osin muutosta. Toinen linjan pään lähellä sijaitseva kohde, historiallisen ajan asuinpaikka Tahkoluodon kylä (mj-tunnus 1000023762, 2024 inventointikohde 1), sijaitsee kauempana linjasta.

Lampaluoto

Lampaluodossa linjauksessa VE1 on uusi linjausvaihtoehto, joka saaren sisäosassa kulkee pohjoisempaa reittiä kuin vuonna 2024 inventoitu linjaus, kauimmillaan noin 250 m päässä siitä. Maasto uudella linjauksella on samanlaista kuin vanhallakin, alavaa tasamaata ja muutamia kiviä moreenikumpareita. Linjauksen lähellä ei ole tunnettuja arkeologisia kohteita. Se kulkee lähempänä pohjoisessa olevaa Lampaluodon vanhaa talon paikkaa (sijainti isojakokartassa N 6846050 E 209010, Bilund & Sepänmaa 2024, s. 7), mutta kuitenkin lähimmilläänkin noin 400 m päässä siitä. Uudella linjauksella ei ole tarvetta maastotarkastukselle.

Vuonna 2024 inventoidut linjaukset on merkitty sinisellä viivalla. Vuoden 2025 linjaukset on merkitty leveyemmällä vihreällä viivalla. Muinaisjäännösrekisterissä olevat kohteet on merkitty muinaisjäännösrekisterin kartan mukaisesti. Vuoden 2024 inventoinnissa tarkastettiin kartalle kirjaimilla merkityt kohteet:

C: Koskelo, historiallisen ajan merimerkki (mj-tunnus 1000023766, 2024 inventointikohde 2)

D: Tyltyn piirroskallio, 1600-luvulta (mj-tunnus 609500005, 2024 inventointikohde 3)

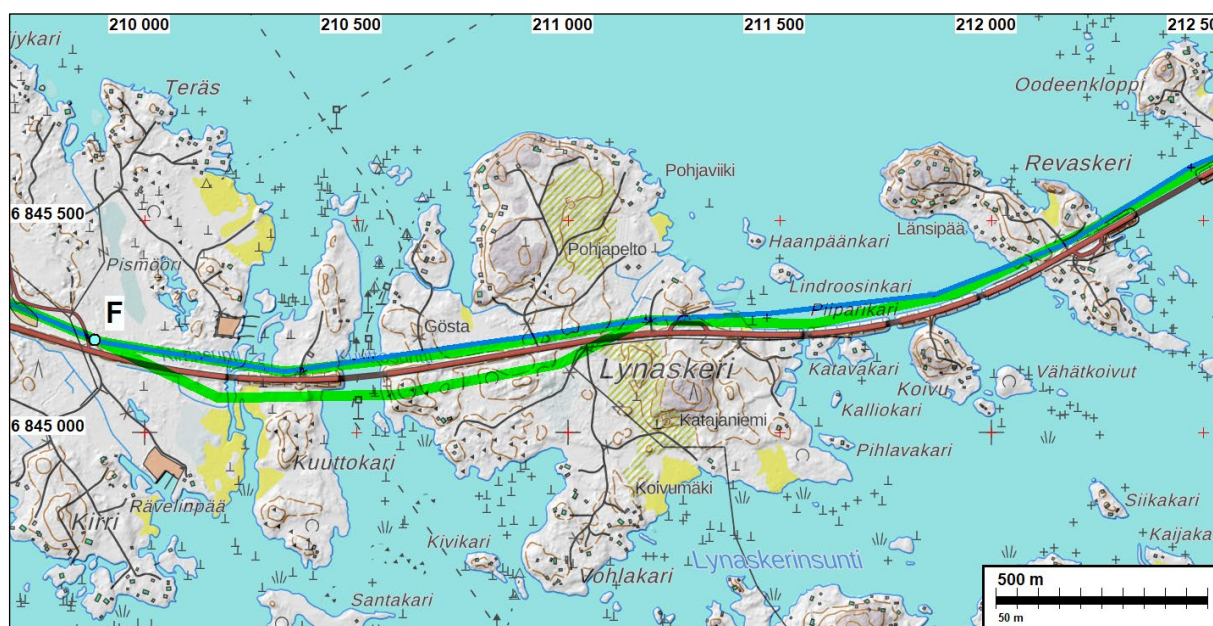
E: Isopelto, historiallisen ajan viljelyjäännöksiä (mj-tunnus 1000050141, 2024 inventointikohde 10).

Keväällä 2025 tarkastettiin uutena kohteena Tyltyn entinen 1700-luvun kruunun luotsitalon talonpaikka, inventointikohde [1 Tyltty](#). Se on dokumentoitu statuksella "muu kohde" (ei suojelukohde) ja merkitty karttaan turkoosilla pallolla.

Linjauksen VE2 osalta uutena vaihtoehtona Lampaluodossa on linjaus, joka tulee saareen lännestä samasta kohdasta kuin VE1 ja kulkee saaren läpi kaakkoon yhtyen vuonna 2024 inventoituun vaihtoehtoon VE2 linjaukseen saaren kaakkoisrannalla. Linjaus kulkee enimmäkseen hyvin alavassa maastossa, joka on paljastunut veden alta vasta 1800-luvulla. Nykyisen Lampaluodon saaren kaakkoisosassa on kuitenkin hieman korkeampia kumpareita, jotka ovat aiemmin muodostaneet erillisen Tyltyn saaren. Kolme siellä sijaitsevaa arkeologista kohdetta tarkastettiin vuonna 2024: Koskelo (mj-tunnus 1000023766, kiinteä muinaisjäännös, 2024 inventointikohde 2), Tyltyn

piirroskallio (mj-tunnus 609500005, kiinteä muinaisjäännös, 2024 inventointikohde 3) ja Isopelto (mj-tunnus 1000050141, muu kulttuuriperintökohde, 2024 inventointikohde 10). Ne kaikki sijaitsevat uuden linjauksen lounaispuolella ja kauempana siitä kuin vuonna 2024 inventoidusta linjauksesta. Lähellä uutta linjausta sijaitsee Tytyn talon entinen talonpaikka. Se on merkitty 1700-luvun lopulla verollepanokarttaan nimellä Tytyn kruunun luotsitalo. Kohdetta ei ole käsitelty aiemmin inventoinneissa, joten se tarkastettiin maastossa ja on käsitelty inventointikohteena [1 Tytity](#). Paikalta ei löytynyt vanhan asutuksen jäännöksiä, joten kohde on dokumentoitu statuksella ”muu kohde” (ei suojelukohde). Muuten uuden linjauksen varrella ei ole maastonkohtia tai vanhoissa kartoissa näkyviä kohteita, joita olisi tarpeen tarkastaa maastossa.

Lynaskeri

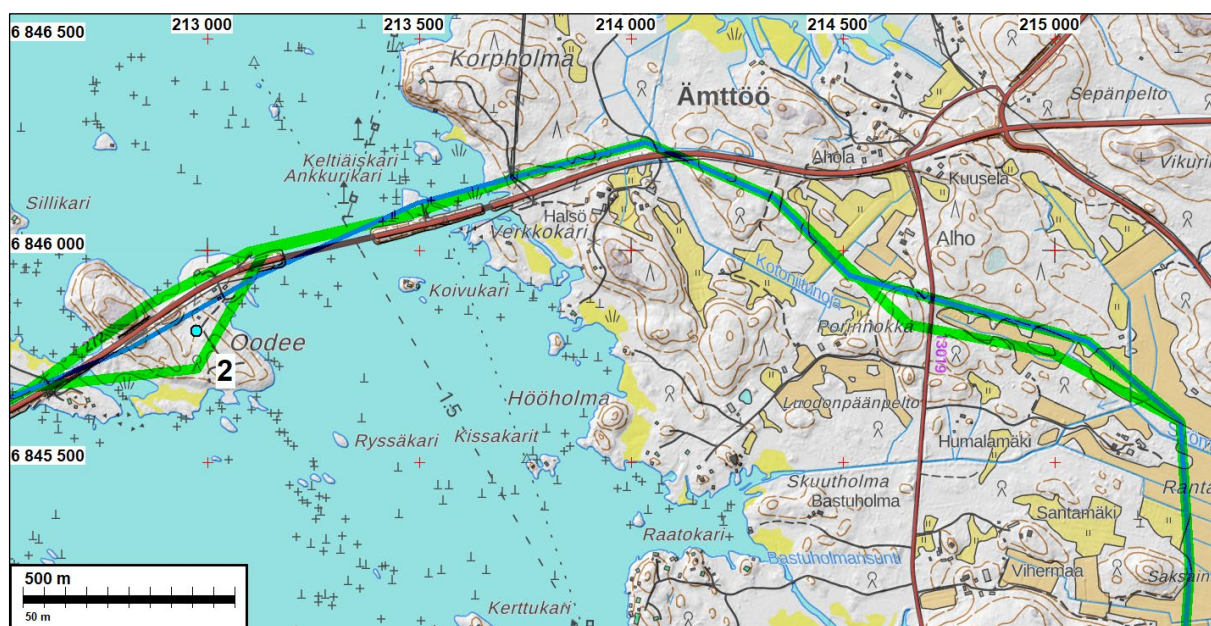

Vuonna 2024 inventoidut linjaukset on merkitty sinisellä viivalla. Vuoden 2025 linjaukset on merkitty leveämmällä vihreällä viivalla. Vuoden 2024 inventoinnissa tarkastettiin kartalle turkoosilla pallolla ja kirjaimella F merkitty kohde Meripenkan proomu (mj-tunnus 1740, 2024 inventointikohde 12). Paikalla on muinaisjäännösrekisterin mukaan 1900-luvun laivan hylky (status ”muu kohde”, ei suojelukohde). Paikalla ei kuitenkaan ole hylkyä eikä muutaakaan arkeologista kohdetta. Kohteen sijainti on ilmeisesti virheellinen.

Linjausvaihtoehto VE1 jatkuu Lampaluodon itäosasta Lynaskerin ja muiden saarien kautta Porin saaristotien vartta itään. Saaristotien pohjoisreunaa kulkevassa linjauksessa on muutoksia pylväiden paikoissa. Noin kilometrin matkalla Porin saaristotien ja Kirrinnokantien risteyksestä itään on lisätty vaihtoehtoinen linjaus, joka kulkee saaristotien etelälaidassa. Muutokset vuonna 2024 inventoituihin linjauksiin ovat kaiken kaikkiaan vähäisiä.

Porin saaristotien ja Kirrinnokantien risteyksen koillispuolella on muinaisjäännösrekisterin mukaan 1900-luvun laivan hylky, jonka nimenä rekisterissä on Meripenkan proomu (mj-tunnus 1740, muu kohde, 2024 inventointikohde 12). Kuten vuoden 2024 inventointiraportissa on todettu paikalla ei ole laivan hylkyä eikä muutaakaan arkeologista kohdetta. Kohteen koordinaatit ovat ilmeisesti virheelliset.

Oodee – Ämttöö

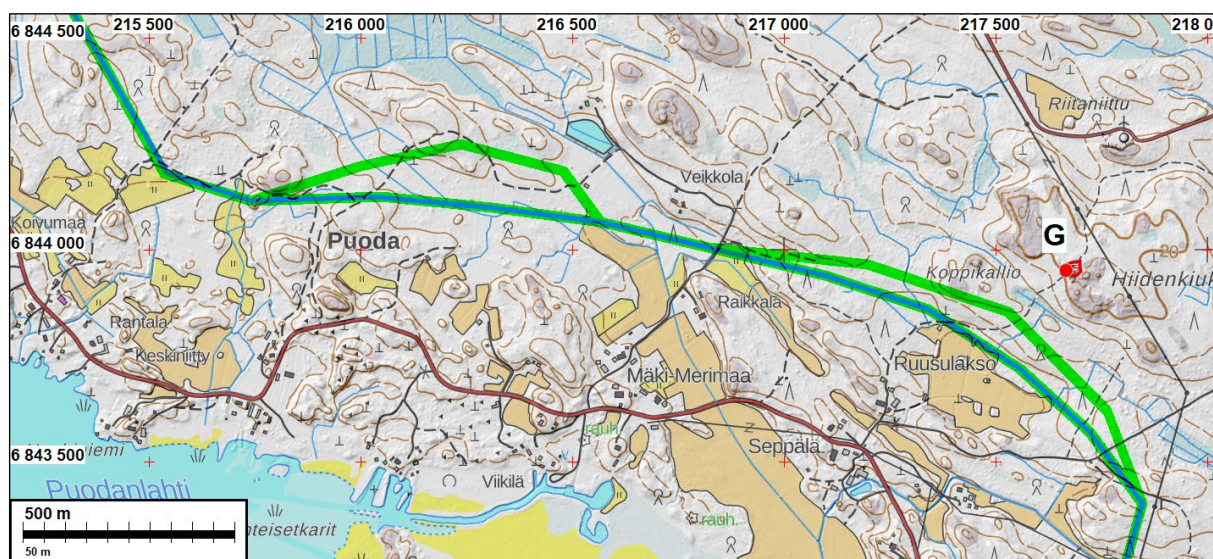
Vuonna 2024 inventoidut linjaukset on merkitty sinisellä viivalla. Vuoden 2025 linjaukset on merkitty leveämmällä vihreällä viivalla. Keväällä 2025 tarkastettiin Oodeen saarella olevia kiviaitoja, inventointikohde [2 Oodee](#). Ne on dokumentoitu statuksella "muu kohde" (ei suojelukohde) ja merkitty karttaan turkoosilla pallolla.

Linjausvaihtoehto VE1 jatkuu Lynaskerin ja Revaskerin itäpuolella Porin saaristotien vartta Oodeen saaren kautta itään mantereelle. Siellä linjaus kääntyy maantien varrelta kaakkoon Ämttöössä.

Saaristotien varrella Oodeen saarella on kaksi uutta linjausta, yksi saaristotien pohjoisreunalla ja toinen tien eteläpuolella, missä linjaus poikkeaa yhden pylväspaikan kohdalla selvästi tieltä etelään. Tämän poikkeaman kohdalla näkyy Maanmittauslaitoksen tarkasta 5p-laserkeilausaineistosta muodostetussa maastomallissa muotoja, jotka näyttävät kiviaildalta tai muulta ihmisen tekemältä rakenteelta. Paikka tarkastettiin maastossa ja se on käsitelty inventointikohteena [2 Oodee](#). Vanhojen karttojen perusteella kiviadat liittyvät viljelyksiin ja peltoihin, jotka ovat syntyneet vasta 1800- tai 1900-luvulla. Ikänsä perusteella niitä ei ole syytä pitää suojeltavana kohteena, joten ne on dokumentoitu statuksella "muu kohde".

Ämttöössä on noin puolen kilometrin matkalla uusi linjaus, joka kulkee vanhan linjauksen eteläpuolella noin 50 m etäisyydellä siitä. Maasto on hyvin alavaa kosteapohjaista maata, jossa on muutamia moreenikumpareita. Uuden linjauksen vuoksi ei ole tarpeen tehdä maastotarkastusta.

Puoda

Vuonna 2024 inventoidut linjaukset on merkitty sinisellä viivalla. Vuoden 2025 linjaukset on merkitty leveämmällä vihreällä viivalla. Muinaisjäännösrekisterissä oleva pronssikautinen röykkiö Hiittenkiukaankallio (mj-tunnus 609010028), joka oli inventointikohteena numero 8 vuoden 2024 inventoinnissa, on merkitty kirjaimella G.

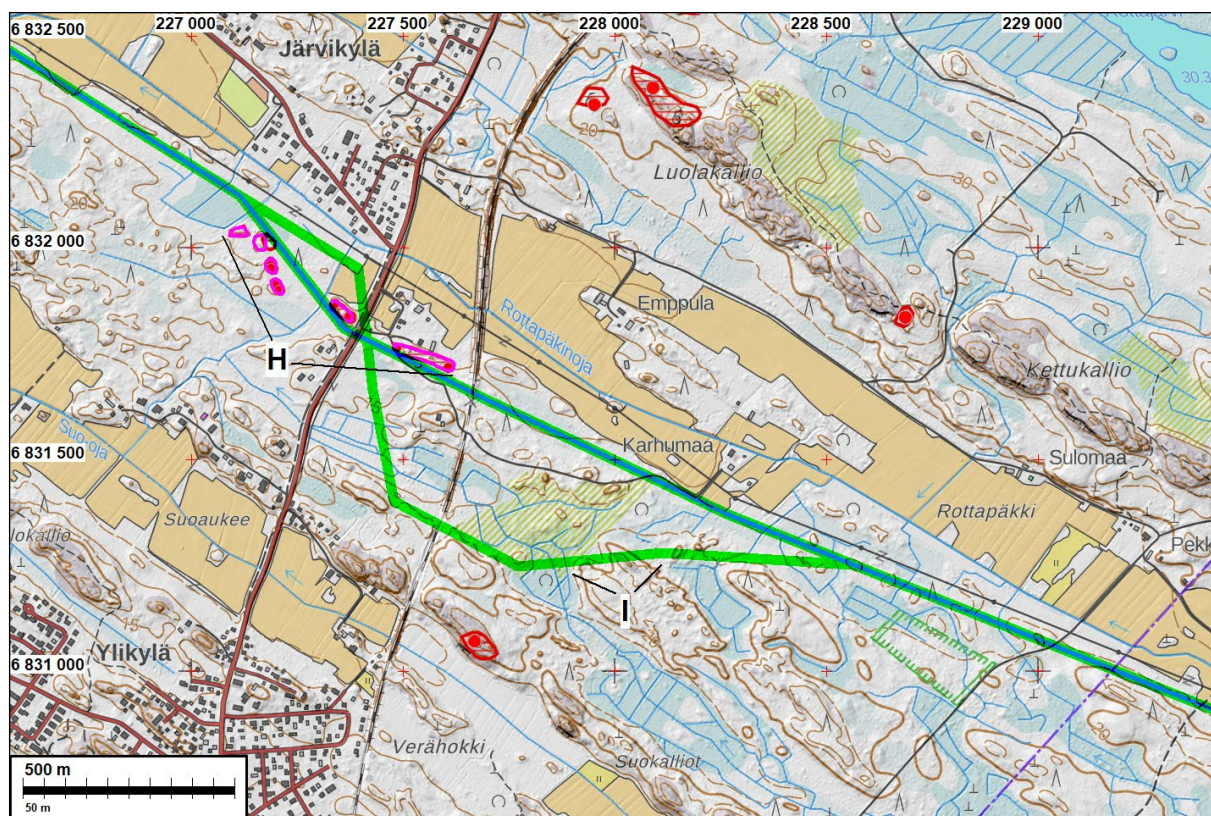
Päälinjauksen VE1 Ämttööstä kaakkoon suuntautuvalla osuudella on kahdessa kohdassa uusi vaihtoehtoinen linjaus runsaan puolen kilometrin matkalla. Molemmissa kohdissa uusi linjaus kulkee enimmillään noin sadan metrin päässä vuonna 2024 inventoidun linjauksen pohjois- ja koillispuolella. Linjaus kulkee seudulla yleensä alavassa maastossa (alle 10 m meren pinnan yläpuolella), joten sen varrella ei voi olla esihistoriallisia muinaisjäännöksiä. Myös läntisempi uusista linjausuuksista Puodan kylän kohdalla on alavassa maastossa.

Itäisempi nousee Ruusulakson talon kohdalla notkosta ylemmäs Koppikallion maastoon, korkeimmillaan tasolle 15 m meren pinnan yläpuolella. Uudelta linjalta koilliseen maasto nousee edelleen, ja noin 140 m päässä linjasta korkeustasolla 22 m meren pinnan yläpuolella on pronssikautinen röykkiökohte Hiittenkiukaankallio (mj-tunnus 609010028). Röykkiö tarkastettiin inventointikohteena numero 8 vuoden 2024 inventoinnissa. Samalla tarkastettiin korkeusasemansa ja röykkiökohteen läheisyyden vuoksi mielenkiintoinen Koppikallion harjanne, josta ei löytynyt uusia arkeologisia kohteita. Maastoa ei ole tarpeen uudelleen tarkastaa uuden linjauksen takia.

Järvikylä

Voimajohdon linjaus (molemmat vaihtoehdot VE1 ja VE2) kulkee Järvikylässä kuivatun Pyntösjärven paikalla olevan viljelysaukean lounaisreunalla. Vuonna 2024 inventoitu linjaus sivusi useissa kohdissa läheltä ensimmäisen maailmansodan aikaisista puolustusvarustuksista muodostuvan kiinteän muinaisjäännöksen Karhumaantie (mj-tunnus 1000032373, 2024 inventointikohte 7) suojelurajausta. Uuden voimajohdon linjaus poikkeaa muinaisjäännöksen kohdalla nykyisestä voimajohtolinjasta etelään, ja vuonna 2024 inventoitu linjaus on huomattavasti lähempänä muinaisjäännöksiä kuin nykyinen voimajohtolinja. Vuoden 2025 uusi linjaus kulkee luoteesta saapuessaan pidemmälle nykyisen voimajohtolinjan rinnalla ja ohittaa siten Karhumaantien läntiset puolustusvarustukset kauempaa pohjoisesta kuin vuoden 2025 linjaus. Karhumaantien katualueen kohdalla vuoden 2025 linjaus kääntyy etelään ohittaa Karhumaantien itäiset puolustusvarustukset kauempaa etelästä kuin vuonna 2024 inventoitu linjaus. Uusi linjaus on Karhumaantien muinaisjäännösten kannalta parempi kuin vuonna 2024 inventoitu linjaus.

Karhumaantien puolustusvarustuksia lukuun ottamatta lähiseudun muinaisjäännökset ovat varhaismetallikautisia röykkiökohteita, ainakin useimmat todennäköisesti pronssikautisia hautaröykkiöitä. Röykkiökohteet sijaitsevat harjanteilla, jotka ovat olleet meren rannalla varhaismetallikaudella, Pyntösjärven viljelysaukean ja Järvikylän lounaispuolella oleva Suoaukeen ollessa meren lahtina. Röykkiökohteet sijaitsevat lähiympäristöään korkeammilla maastonkohdilla ja lähes kaikki kalliopohjalla. Lähes kaikki röykkiöt ovat ylempänä kuin 25 m meren pinnan yläpuolella, alimmatkin tason 20 m yläpuolella. Järvikylässä etelään kääntyvä vuoden 2025 uusi linjaus kulkee lähes koko matkan 20 m korkeuskäyrän alapuolella. Yhdessä kohdassa (kartassa merkitty kirjaimella I) se kuitenkin ylittää kallioharjanteita, joiden lakialueet ovat 20 m tason yläpuolella. Toisen harjanteen laki on 25 m tason yläpuolella. Nämä harjanteet tarkastettiin, mutta mitään arkeologisesti mielenkiintoista ei löytynyt.

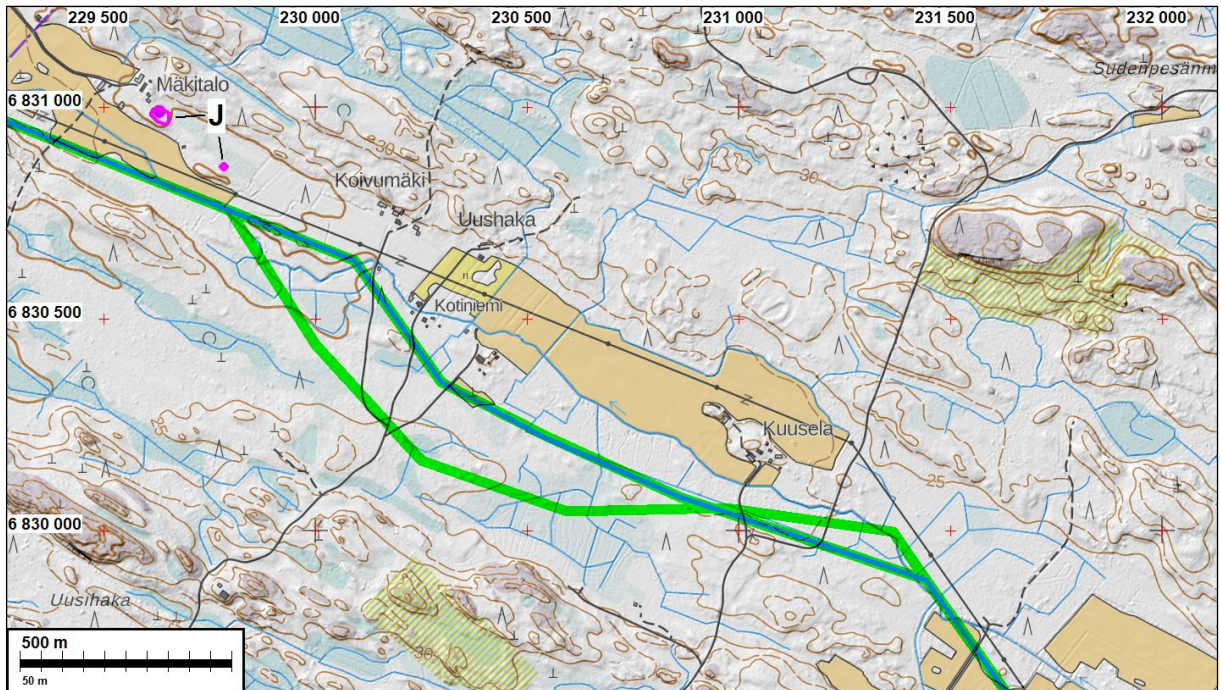

Vuonna 2024 inventoidut linjaukset on merkitty sinisellä viivalla. Vuoden 2025 linjaukset on merkitty leveämmällä vihreällä viivalla. Muinaisjäännosrekisterissä olevat kohteet on merkitty muinaisjäännosrekisterin kartan mukaisesti. Muinaisjäännosrekisterissä oleva 1. maailmansodan aikainen puolustusvarustus Karhumaantie (mj-tunnus 1000032373), joka oli inventointikohteena numero 7 vuoden 2024 inventoinnissa, on merkitty kirjaimella H. Kohde sisältää kuusi erillistä suojelurajausa. Toinen osarajaus luoteesta korjattiin inventoinnissa maastohavaintojen perusteella leveytensä verran länteen. Korjattu rajaus on piirretty sinipunaisella viivalla. Muut kartalla näkyvät muinaisjäännosrekisterin kohteet ovat pronssikautisia röykkiökohteita. Kirjaimella I merkityllä kohdalla tarkastettiin 20 m korkeustason yläpuolelle ulottuvat harjanteet, joilla niiden korkeusaseman perusteella voisi olla varhaismetallikautisia muinaisjäännöksiä. Mitään arkeologisesti mielenkiintoista ei löytynyt.

Kuusela

Uuden voimajohtdon linjaus (molemmat vaihtoehdot VE1 ja VE2) kiertää etelänpuolelta Ulvilan Harjunpään kylän metsäseudulla olevan peltoaukean, jonka poikki nykyinen voimajohtolinja kulkee. Peltoaukealla on Kuusela niminen talo ja muutamia muita taloja. Asutus ei ole vanhaa, sillä isojakokartassa (Bilund & Sepänmaa 2024, s. 12) seutu on vielä täysin asumatonta. Vuonna 2024 inventoitu linjaus kulkee metsässä noin sadan metrin päässä pellon eteläreunasta ja vuoden 2025 uusi linjaus enimmäkseen jonkin verran kauempana pellosta. Maasto molemmilla linjauksilla on samanlaista lähes tasaista ja osittain kosteapohjaista kangasta. Maasto ei ole muinaisjäännösten löytymisen kannalta otollista.

Muutosalueen länsireunalla on vuonna 2024 inventoidun linjauksen pohjoispuolella ajoittamaton röykkiökohde Mäkitalo (mj-tunnus 886000003, 2024 inventointikohde 11), joka on merkitty kartalle kirjaimella J. Kohde on muinaisjäännösrekisterissä mahdollisena muinaisjäännöksenä ilman rajausta. Kohde on tarkastettu vuoden 2024 inventoinnissa. Tarkastuksen perusteella sen statukseksi ehdotettiin ”muu kulttuuriperintökohde”. Kohteelle määritettiin kaksiosainen rajausta, joka on merkitty kartalle sinipunaisella.

Vuonna 2024 inventoidut linjaukset on merkitty sinisellä viivalla. Vuoden 2025 linjaukset on merkitty leveämmällä vihreällä viivalla. Muinaisjäännösrekisterissä oleva röykkiökohde Mäkitalo (mj-tunnus 886000003), joka oli inventointikohteena numero 11 vuoden 2024 inventoinnissa, on merkitty kirjaimella J. Kohde on muinaisjäännösrekisterissä mahdollisena muinaisjäännöksenä. Vuoden 2024 inventointiraportissa sen statukseksi ehdotetaan maastotarkastuksen perusteella ”muu kulttuuriperintökohde”. Kohteelle määritettiin inventoinnissa kaksiosainen suojelurajausta, joka on piirretty sinipunaisella.

Tulos

Inventoinnin valmisteluvaiheessa arvioitiin vuoden 2025 uusien linjausten vaikutusta aiemmin tunnettuihin suojelukohteisiin. Uusilla linjauksilla ei ole haitallista vaikutusta aiemmin tunnettuihin suojelukohteisiin. Toiseksi arvioitiin suojelukohteiden esiintymismahdollisuuksia uusien linjausten lähellä. Arviointi perustui maaston yleisen muinaisjäännöspotentiaalin arviointiin, vanhojen karttojen tarkasteluun ja mahdollisten arkeologisten kohteiden etsimiseen Maanmittauslaitoksen 5p-laserkeilausaineistosta muodostetusta maastomallista. Maastotarkastuksia tehtiin tällä perusteella kolmessa paikassa. Lampaluodossa tarkastettiin autioitunut 1700-luvun talonpaikka, inventointikohde [1 Tylyty](#), josta ei löytynyt vanhoja asutusjäänteitä. Oodeen saarella tarkastettiin kiviaitoja, inventointikohde [2 Oodee](#), jotka kartta-analyysin perusteella eivät ole iältään suojelukohteina pidettäviä rakenteita. Kohteet on dokumentoitu statuksella "muu kohde". [Järvikylässä](#) tarkastettiin korkeussuhteiden perusteella varhaismetallikautisten muinaisjäännösten kannalta potentiaalista maastoa, mutta mitään arkeologisesti mielenkiintoista ei löytynyt.

30.5.2025

Antti Bilund
Mikroliitti Oy

Lähdeluettelo

- Bilund, A. & Sepänmaa, T. 2024. *Pori ja Ulvila. Tahkoluoto-Ulvila-voimajohtolinjan maalle sijoituvien osuuksien arkeologinen inventointi 2024*. Mikroliitti Oy.
- Pojjärvi, T. 1922. *Kartta Säterin perintötalon kaikista tiluksista Kellahden kylässä Ahlaisten kunnassa, Turun ja Porin lääninä*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A1:4/55-77. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2511444448.
- Senaatin kartasto 1910. *Lehti XXI-XXII/12-13 [Ahlainen]*. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2389533627.
- Tallqvist, U. 1901. *Kartta Tylytyn kruunun luotsitalon kaikista tiluksista Ahlaisten kappelin Alakylässä Ulvilan kihlakunnassa, Turun ja Porin lääninä*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A1:1/170-175. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2511395870.
- Tillberg, I. 1797. *Charta öfver Tyllty Krono Lots Hemmans Ägor, uti Räfsö Skärgård af Ulfaby Socken, Nedre Satagunda Härad och Björneborgs Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A1:5/12-13. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2511454821.

Kohdekuvaukset

1 Pori Tyltty

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen: 1700–1800-luku
 Laji: asuinpaikka: yksinäistalo

Koordin: N: 6844937 E: 208715 Z: 3

Tutkijat: Antti Bilund 2025 inventointi

Sijainti: Noin 50 m koilliseen suunnitellulta linjaukselta VE2.

Huomiot: **Bilund 2025:** Kohde on Tyltyn vanha talonpaikka. Vuonna 1797 piirretyn verollepanokartan (Tillberg 1797) selityksestä ilmenee, että kruununmaata oleva Tyltyn saari oli vuonna 1796 annettu asuinpaikaksi kruununluotsille (”tilförordnad krono Lots”). Verollepanokarttaan on merkitty talon tontti, pieniä viljelyksiä sen ympäristössä ja tuulimylly tontin koillispuolella. Asutuksen vanhemmasta historiasta paikalla ei ole varmaa tietoa, mutta se tuskin voi ulottua 1700-luvun alkua vanhempaan aikaan, sillä aiemmin alueella on ollut vain kivikkoisia luotoja. 1700-luvun lopulla Tyltyn talo on sijainnut Tyltyn saaren pohjoisosassa aivan lähellä rantaa. Maankohoamisen seurauksena Tyltyn saari on yhdistynyt pohjoisessa ja luoteessa olevaan Lampaluodon saareen 1900-luvun alkuun mennessä.

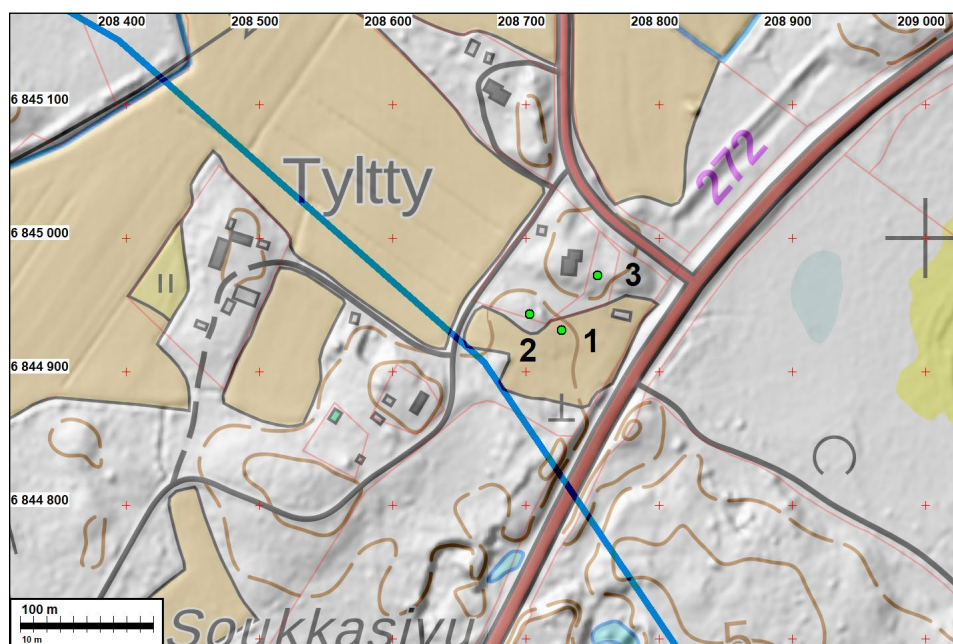
1900-luvun alussa piirrettyssä Tyltyn kruunun luotsitalon kartassa (Tallqvist 1901) vanhalla talonpaikalla ei ole enää asutusta, vaan Tyltyn talo on siirtynyt noin 200 m länteen, paikalle, jossa se nytkin on peruskartalla. Vanhalla talonpaikalla ei ole asutusta myöskään vuoden 1970 peruskartassa. Vuoden 1987 peruskartassa vanhan talonpaikan pohjoispuolella on omakotitalo, joka on edelleen samalla paikalla.

Vuoden 1797 karttaan merkityn talonpaikka on noin 50 m koilliseen voimajohtolinjan uudesta vuoden 2025 linjauksesta (VE2). Paikka tarkastettiin inventoinnissa. Vuonna 1797 kartalle merkityn talon tontin kaakkoispää osuu nykyiselle tasaiselle pellolle. Pelto kasvoi nurmea tarkastuksen aikaan. Tontin luoteispää osuu omakotitalon tontin etelälaitaan. Paikka on hoidetun nurmipihan reunassa. Paikalla ei ole näkyvissä vanhan asutuksen jäännöksiä. Tuulimyllyn paikka on omakotitalon tontin itälaidalla metsäisellä kumpareella. Paikalla ei näkynyt myllyn jäännöksiä. Maastoa tarkastettiin myös vanhan talonpaikan eteläpuolella linjan kohdalla metsässä. Maasto on kalliokumpareikkoa, jossa kallioiden välissä on ollut peltotilkkuja vuoden 1901 kartassa ja vuoden 1970 peruskartassa. Pelloilta raivattuja kiviä on koottuna kallioiden reunoilla. Idempänä Porin saaristotien länsireunassa ja sen itäpuolella on louhoskuoppia, joista on louhittu kiveä. Louhokset on merkitty vuoden 1970 peruskarttaan.

Tarkastuksessa paikalta ei löytynyt suojeltavia asutusjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Kohde on dokumentoitu muuna kohteena.

Tyltyn kruunun luotsitalo vuonna 1797 piirretyllä verollepanokartalla. (Tillberg 1797) Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Tyltty on kartalla vielä erillinen saari. Talo on sijainnut saaren pohjoisosassa lähellä rantaa. Karttaan on merkitty talon tontti (1, tekstin "Tyltty hemman" oikealla puolella), pelloksi sopivaa maata tontin ympärillä (7), peltotilkkuja (2, 3, 4, 5), niittyjä (8,9) ja tuulimylly (tekstin "Qvarn" vasemmalla puolella). Tyltyn talon myöhempi paikka on kartassa vasemmalla ylhäällä niemessä, jossa on numerolla 5 merkitty peltotilkku ("Buodi kari täppä"). Suunniteltu voimajohtolinja on piirretty kartalle sinisellä viivalla.

Tyltyn vanha talonpaikka peruskartalla, johon on lisätty rinnevarjoste ja kiinteistöjaotus. Vuoden 1797 verollepanokartasta digitoidut sijainnit on merkitty vihreillä palloilla: 1: tontin kaakkoispää, 2: tontin luoteispää, 3: tuulimylly. Suunniteltu voimajohtolinja (VE2) on piirretty kartalle sinisellä viivalla.

Vasemmalla: Vuoden 1797 verollepanokartassa Tyltyn kruunun luotsitalon talonpaikka on kuvan keskellä pellolla. Kauempana puiden takana näkyy paikan pohjoispuolella nykyisin oleva omakotitalo. Kuvattu pohjoiseen. **Oikealla:** Vuoden 1797 verollepanokarttaan piirretyn Tyltyn kruunun luotsitalon tontin luoteispää on kuvan keskeltä oikealle, omakotitalon pihan laidassa. Tontin kaakkoispää on puiden takana pellolla. Kuvattu kaakkoon. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Omakotitalon tontti Tyltyn vanhasta talonpaikasta pohjoiseen on laajalti muokattua pihaa ja puutarhaa. Kuvattu länteen. **Oikealla:** Louhoskuoppia Porin saaristotien länsipuolella. Vasemmalla näkyy puiden välistä pelto ja sen takana Tyltyn vanha talonpaikka. Kuvattu pohjoiskoilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

2 Pori Oodee

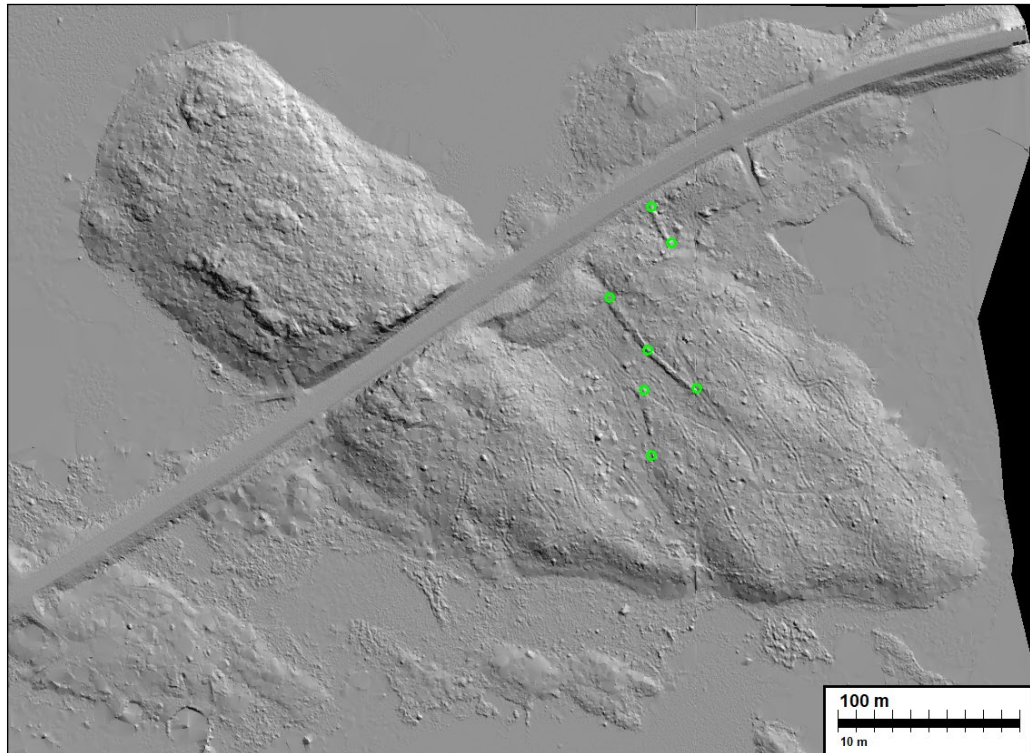
Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen: 1800–1900-luku
 Laji: kivrakenteet: kiviaidat

Koordin: N: 6845809 E: 212974 Z: 2–5 keskimmäisen kiviaidan keskipiste

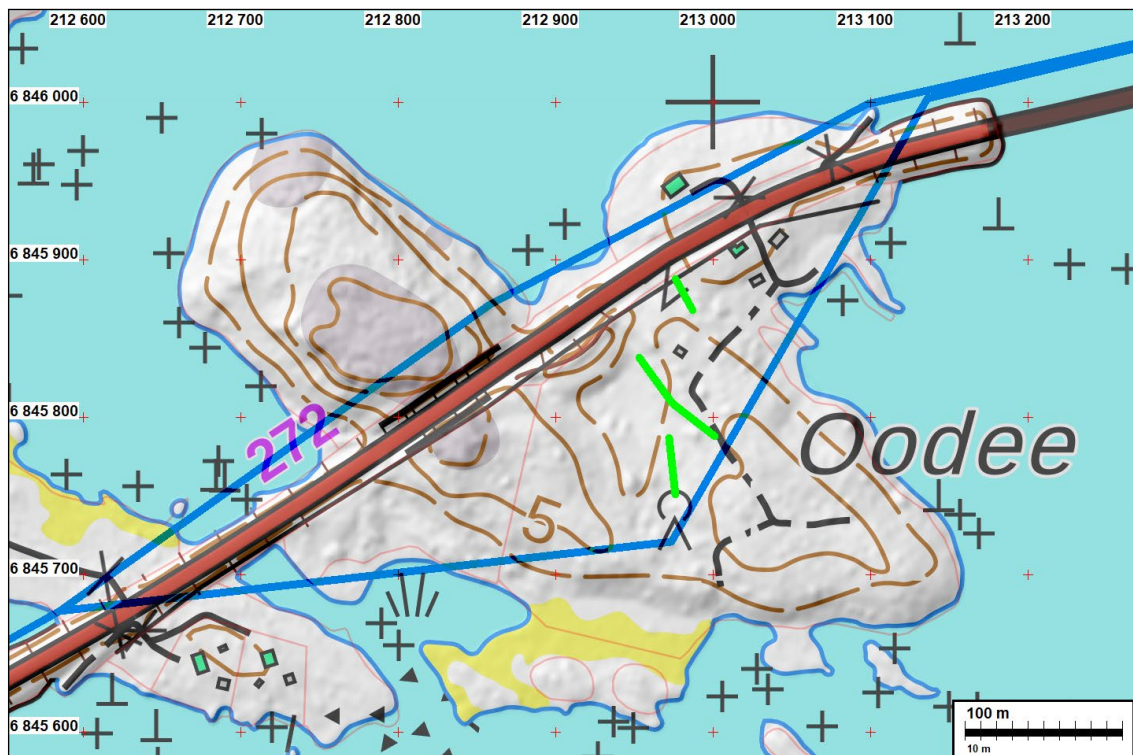
Tutkijat: Antti Bilund 2025 inventointi

Sijainti: Noin 5 m luoteeseen lähimmästä kohdasta suunnitellulla linjaukselta VE1.

Huomiot: **Bilund 2025:** Kohteessa on Maanmittauslaitoksen tarkasta 5p-laserkeilausaineistosta muodostetussa maastomallissa muotoja, jotka näyttävät kiviaidalta tai muulta ihmisen tekemältä rakenteelta. Paikka tarkastettiin inventoinnissa.

Aitamaisten rakenteiden päät ja keskimmäisen rakenteen keskikohdassa oleva loiva kulma merkittynä vihreillä ympyröillä Maanmittauslaitoksen 5p-laserkeilausaineistosta muodostetussa maastomallissa.

Maastomallissa näkyvät aitamaiset rakenteet piirrettynä vihreällä viivalla peruskartalla, johon on lisätty rinnevarjoste ja kiinteistöjaotus. Suunniteltu voimajohtolinja (VE1) on piirretty kartalle sinisellä viivalla. Tien pohjoispuolella on pääreitti ja Oodeen saaren eteläosan kautta kiertävä alavaihtoehto.

Tarkastuksessa todettiin, että keskimäinen aitamaisista rakenteista on enimmäkseen noin 3 m leveä ja 70 cm korkea kiviaita. Aidan sivut on ladottu melko säännöllisesti pystysuoriksi ja keskiosa täytetty kivillä. Aidan pituus on noin 70 m (luoteispää N 6845838E E, kaakkoispää N 6845788 E 213001). Luoteispäässä 15–20 m osuus

on rakenteeltaan epämääräistä kivivallia. Eteläinen rakenne on noin 35 m pitkä, rakenteeltaan epämääräinen kivivalli, jossa on katkoja ja paikoin suuria paikallaan olevia luonnonkiviä (pohjoispää N 6845787 E 212972, eteläpää N 6845751 E 212976). Näiden rakenteiden länsipuolella notkon pohjalla on metsittynyt peltö, jolta kivet on raivattu. Itäpuolella on kivistä kangasmaata. Pohjoinen rakenne on noin 20 m pitkä ja rakenteeltaan samanlainen kuin eteläinen (pohjoispää N 6845888 E 212976, eteläpää N 6845868 E 212987).

Oodeen saareen ei ole merkitty asutusta eikä muutakaan ihmistoimintaan viittaavaa 1700-luvun lopun isojakokartassa (Bilund & Sepänmaa 2024, s. 8). Siinä notko, jossa olevan pellon reunassa keskimäinen ja eteläinen kiviäitä sijaitsevat, on vielä saaren sisäosaan pistävä lahti. Vanhimmat kartat, joissa Oodeessa on asutusta ja viljelyksiä, ovat 1900-luvun alusta. Vuonna 1930 valmistuneeseen Kellahden Säterin talon vuokra-alueiden järjestelyyn liittyvä kartta on ilmeisesti piirretty vuonna 1922. (Poijärvi 1922) Siinä saareessa on pieni peltö, jonka itälaidalla keskimäinen ja eteläinen kiviäitä ovat, sekä asuttu pihapiiri, jonka länsilaidassa pohjoinen kiviäitä on. Asutuksen ja peltöjen osalta tilanne on samanlainen vielä vuoden 1970 peruskartassa. Oodeen saaren itäosaan on merkitty asutusta jo 1900-luvun alun pienimittakaavaisessa venäläisessä topografikartassa. (Senaatin kartasto 1910) Kiviäidat liittyvät ilmeisesti asutukseen, joka on syntynyt 1800-luvulla tai vasta 1900-luvun alussa. Ikänsä perusteella ne eivät ole suojeltavia kohteita. Kohde on dokumentoitu muuna kohteena.

Vasemmalla: Keskimäisen kiviäidan rakenteeltaan säännöllistä keskiosaa. Kuvan keskellä on likimain aidan puolivälissä oleva loiva kulma. Kuvattu länteen. **Oikealla:** Keskimäisen kiviäidan luoteispäätä, jossa aita on matalaa valliä. Oikealla näkyy metsittynyt peltö, jolta kivet aitaan on ilmeisesti raivattu. Kuvattu kaakkoon. Kuvat: Antti Bilund.